

ספר

נאמר מימים

פרשת מטות

מאת

הרב הגאון החסיד

ר' אברהם יוסף פסח (פסחוביץ)

זצ"ל

יו"ל ע"י נכדי המחבר

א) נקום נקמת בני ישראל מאת המדינים וגו', וידבר משה וגו', לתת נקמת ה' במדין. וכבר נתעוררו כולם מ"ט אמר משה רבינו ע"ה נקמת ה', כיון שהקצ"ה אמר נקמת בני", ורש"י ז"ל כתב כיון שעמדו כנגד ישראל, נחשבו הם כאלו עמדו כנגד הקצ"ה, וצמד"ר^א (במדב"ר כ"ב ב') פרשה זו, כיון שאינן רודפים אותנו, אלא בשביל תורה ומצוות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך, וכבר דצרו המפרשים צזה, וגם כ"ק אדמו"ר זל"ה צשפ"א העמיק הרבה צזה. והנני השי"ת לומר דכבר הקשו המפרשים מ"ט הפסיק התוה"ק

צפרשת נדרים, צין פרשת פנחס, דשם כתיב "נרור את המדינים" וגו', ולא כתוב שם המצוה של נקמת המדינים, ולא כתבה כסדר אחר מעשה פנחס, הי' נריך לכתוב שם מיד מצוה זו של מלחמת מדין מה שנכתב כאן, ומדוע הפסיק צפרשת "וידבר משה אל ראשי המטות" וגו', ואח"כ כתוב המצוה של נקמת מדין. ויתכן לומר כי מצוה צספרי קודש שיש צ' צריתות, צרית הלשון, וצרית המעור, ועומדים זה כנגד זה, ושניהם קודש, ואסור לפגום אותם, והם המה השני אותות אשר הקצ"ה נתן לנו, כמו שמצוה צזה"ק^ב (תקו"ז)

^א במדב"ר כ"ב ב' לתת נקמת ה' במדין, הקדוש ברוך הוא אמר: נקמת בני ישראל, ומשה אמר: נקמת ה' במדין, אמר הקדוש ברוך הוא להם אינו אלא דיקו שלכם, שגרמו לי להזיק אתכם, אמר משה רבון העולמים, אם היינו ערלים, או עובדי עבודת כוכבים, או כופרי מצוות, לא היו שונאין אותנו ואינן רודפין אחרינו אלא בשביל תורה ומצוות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך לתת נקמת ה' במדין:

^ב תקו"ז ב. ועוד אלן דאוקרין שבתות ויומין טבין, אתמר עלייהו לא תקח האם על הבנים, דעבדין עובדא דבנין עם שבת מלכתא, ועם קודשא בריך הוא דאיהו יום השבת, מאן דקיים ביה וכבדתו מעשות דרכיך, האי איהו כבד את אביך ואת אמך וגומר, דתלת עלמין נינהו, תרין ירית בכבוד אב ואם, ותליתאה ירית באורייתא, דכליל לון בן י"ה, הדא הוא דכתיב (דברים ל') כי היא חייך ואורך ימך, כי היא חייך בעולם הזה דא גן דלתתא, וארך ימך דא עלמא דאתי עלמא אריכא, על האדמה אשר ה' אלקי"ך נותן לך עלמא שפלה, ועוד אלן דקשרין לשכינתא עם קודשא בריך הוא בקשורא דתפילין, אתמר עלייהו לא תקח האם על הבנים, ואינן דלא קשרין לון כחדא, אתמר בהון שלח תשלח את האם, ועוד אלן דמייחדין לון כחדא, לעמודא דאמצעייתא ושכינתא תתאה בקריאת שמע, אתמר עלייהו לא תקח האם על הבנים, ואלן דלא מייחדין לון ביחודא דקריאת שמע, כתיב בהון שלח תשלח את האם, בכל אתר את לרבות, והכא לרבות חכמה עלאה אב האמונה דאיהי בינה, ועלה אתמר (בכל אתר) הכא לא תקח האם, שלח תשלח את האם, הדא הוא דכתיב (משלי ב') כי אם לבינה תקרא, ואיהי אורייתא דלעילא דאתמר בה ואל תטוש תורת אמך, ועוד אלן דנטרין אות ברית בתחומיה, דאיהו שמונה ימים, ונטרי אות שבת בתחומיה, דאינן ה' מן יאקדונק"י, דבגינייהו אוקמוה מארי מתניתין, דלא אשתכח בר נש פחות מתרוייהו, כתיב לא תקח האם על הבנים, ואינן דלא

ב. צחול מילה ותפילין, וצשבת מילה ושבת, ואות התפילין הוא לתקן צרית הלשון "למען תהי' תורת ה' צפיד", וכן שבת, כמו שאמרו חז"ל¹ (תד"א רבה א' ב') דשבת יעשה כולו תורה, והכל מודים דצשבת נתנה התורה לישראל, וכן כתיב צשבת "ודצר דצר", ועיקר אות מילה, מצואר צשפ"א לאדמו"ר זל"ה שאור הצרית יהא מאיר וצא, והרשעים הללו מואצ ומדין התנכלו והתחכמו ענות לפגום את כללות עם ישראל צצ' הצריתות הללו, כי מתחלה בעלילה צאו עלינו צזה ששכרו את צלעם לפגום ח"ו את צרית הלשון, כמו שפירש"י ז"ל צתחלת פרשת צלק, מנהיגם של אלו צמדין נתגדל כו', אמרו לו, אין כחו אלא צפיו, אמרו אף אנו נצוא עליהם צאדם שכחו צפיו, כי רצו לצטל את

הצרכות שנתצרכו האצות, כמו שפירש"י ז"ל, והעצם התחוצ צגרונס, כי עיקר כוונתם הי' לצטל ח"ו את ה"קול קול יעקב", צ' קולות, קול תורה, וקול תפלה ולפגום ח"ו את צרית הלשון הכללות של עם ישראל. וכשלא הצליחו צזה, ואדרבה הקצ"ה הפך "את הקללה לצרכה, כי אהבך ה' אלקיך", חשב צלעם הרשע ענות לפגום ח"ו את הצרית השני, צזה שאמר "לכה איענך אשר יעשה העם הזה לעמך צאחרית הימים", כמו שפרשו חז"ל, וכמו שהביא רש"י ז"ל שם (במדבר כ"ד י"ד ד"ה לכה איעצך), ופינחס קינא על הצרית, וכמו שנאמר שם "תחת אשר קינא לאלוהיו, ויכפר על צני ישראל", כי החזיר העטרה ליושנה, כי צרית הוא התדצקות פנימיות של נשמת ישראל סצא

אשתכחו בכל יומא בשתי אותות אלו דאינון אות תפילין ואות ברית, דף ב: מילה, ובשבת אות ברית ואות שבת, כתיב בהון שלח תשלח את האם:

¹ תד"א רבה א' ב' אמר להם הקב"ה לישראל לא כתבתי לכם בתורתך לא ימוש ספר התורה הזה מפיך (יהושע א' ח') אע"פ שאתם עושים מלאכה כל ששה ימים שבת יעשה כולו תורה. מכאן אמרו ישכים אדם וישנה בשבת וילך לבית הכנסת ולבית המדרש:

² רש"י במדבר כ"ד י"ד ד"ה לכה איעצך: מה לך לעשות, ומה היא העצה, אלהיהם של אלו שונא זמה הוא כו', כדאיתא בחלק (סנהדרין ק"ו); תדע שבלעם השיא עצה זו להכשילם בזמה, שהרי נאמר "הן הנה היו לבני ישראל בדבר בלעם" (במדבר ל"א):

זהקצ"ה, וכמו שמצואר צמד"ר"ה סוף פרשת שלח (במדב"ר י"ז ה'), על פסוק "ועשו להם ניצית", הה"ד "אור זרוע לנדיק", זרע הקצ"ה את התורה ואת המנוות כו', ופרשו כזרע מעט ע"מ להנמיח הרצה, ע"י התורה אור, והכל ע"י הנדיק שומר הצרית, ושמעתי מפה קודש מרן אדמו"ר זל"ה זי"ע ועכי"א, שגם כל אחד מישראל אם שומר את עצמו מעצירות, הוא נקרא שומר הצרית, והגם שאין לזה שיעור, שהוא עד לשמים, מי יעלה לנו השמימה אותיות מילה עכל"ק.

והקצ"ה נתן לנו תרי"ג עטין דאורייתא, להתחזק צב' צריתות אלו, לכן אחר פרשת פינחס נאמר מתחלה פרשת נדרים, "לא יחל דברו", ופירש"י ז"ל לא יחלל דברו, לא

יעשה דבריו חולין, ומשמע מזה שדיבורי איש ישראל הם קודש, ונאמר "ככל היוצא מפיו יעשה", ומצואר הפי' בשפת אמת כי אם לא יחלל את דברו עושה הקצ"ה ככל היוצא מפיו יעיי"ש. והוא בכלל נדיק גוזר והקצ"ה מקיים, וזה הוא ירושתנו "קול קול יעקב", שאנו נועקים ונענים, כמו שנאמר "ונלעק אל ה' אלקי אבותינו, וישמע ה' את קולנו", וזאת כלי זינים של ישראל, והרשעים הללו רצו ח"ו לעקור זאת, ומשו"ה אמר הקצ"ה "נקום נקמת צנ"י" מאחר שחשבו להפסיד הדבר היקר הזאת מישראל, ומשרע"ה אמר נקמת ה' על הצרית המעור, שרצו הרשעים ח"ו לפגום את הצרית אש המאיר בכל עולמות ע"י נשמת ישראל סבא, ורצו לגרום פגם וקלקול

^ה במדב"ר י"ז ה' ועשו להם ציצת (במדבר טו, לח), הדא הוא דכתיב (תהלים צז, יא): אור זרע לצדיק וגו', (ישעיה מב, כא): ה' חפץ למען צדקו, זרע הקדוש ברוך הוא את התורה ואת המצוות להנחילם לישראל לחיי העולם הבא, ולא הניח דבר בעולם שלא נתן בו מצוה לישראל, יצא לחרש (דברים כב, ז): לא תחרש בשור ובחמר. לזרע (דברים כב, ט): לא תזרע כרמך. לקצר (דברים כד, יט): כי תקצר קצירך. לש (במדבר טו, כ): ראשית ערסתכם חלה. שחט (דברים יח, ג): ונתן לכהן הזרע והלחיים. קן צפור. שלוח הקן. בחיה ובעופות (ויקרא יז, ג): ושחט את דמו וכסהו בעפר. נטע (ויקרא יט, כג): וערלתם ערלתו את פרו. קבר מת (דברים יד, א): לא תתגדדו. מגלח שער (ויקרא יט, כז): לא תקפו. בנה בית (דברים כב, ח): ועשית מעקה, (דברים ו, ט): וכתבתם על מזוזות. נתכסה בטלית: ועשו להם ציצת:

ככל העולמות, וזאת השני אלו אחד הם, כי עומדים זה מול זה, וכמו שמצואר בספרים הקדושים, וזה הוא כוונת רש"י ז"ל שעמדו כנגד ישראל כאלו עמדו כנגד הקב"ה.

ובזה עצמו שכל אחד מישראל מכנים בלבו נקמה זו על צ' בריתות אלו, הוא מתקן עצמו, וצדור של צאי הארץ, היו נריכים מקודם ביאתם לתקן צ' בריתות אלו, כי ארצנו הקדושה נתנה רק בזכות זה, וכמו שמצואר בשפת אמת לאדמו"ר זל"ה זי"ע ועכ"ל, וע"ז נאמר "וכרות עמו הצרית לתת" וגו', "לתת לזרעו", שני פעמים לתת יעיי"ש.

וכן היום אשר אנו עומדים על מפתן הגאולה העתידה בצ"ח, נריכים אנו מקודם לתקן את "הקול קול יעקב",

קול תורה וקול תפלה, כי הוא הגורם הראשון, כמו שפרשו חז"ל "על מה אצדה הארץ, ויאמר ה' על עזבם את תורתו", והשנית לשמור ולקיים "ולא תתורו אחרי לצבכם ואחרי עיניכם, וגו', כי זאת היתה בעוכרינו, כי ר"ל נתפזרו הנלוות הקדושות במקומות זרים, וכמו שמצואר בספרי קודש ועל זאת אנו מתפללים מפני חטאינו גלינו מארצנו כו' וקרצ פזורינו מצין הגויים, ונפולותינו כנס מירכתי הארץ, ויתכן לומר שלכן קוראים פרשיות אלו, צצין המצרים לידע זאת, וכשנזכור לתקן את אשר פגמנו, והמקום יגדור את פרצותינו ויגאלנו גאולת עולם צ"ב, אמן.

(ב) נהום נקמת בניי מאת המדינם וגו', וידבר משה וגו', לתת נקמת ה' במדין. והקושיא ידוע מ"ט שינה משה רבינו ע"ה לאמר נקמת ה', מאחר שהקצ"ה אמר "נקמת בני ישראל", ורש"י הקדוש מיישב קושיא זו, וז"ל שהעומד כנגד ישראל, כאלו עומד כנגד הקצ"ה עכ"ל. ועדיין לכאורה לא העלה ארוכה, מ"מ מ"ט שינה דבור הקצ"ה, וצמד"ר^{(במדב"ר כ"ב} פרשה זו, אי' הקצ"ה אמר נקמת בניי, ומשה אמר נקמת ה' במדין, אמר הקצ"ה להם, אינו אלא דיקו (פי' עלבון) שלכם, שגרמו לי להזיק אתכם, אמר משה רבון העולמים אם היינו ערלים, או עוצדי ע"ז, או כופרי מנאות, לא היו שונאים אותנו, ואינן רודפים אחרינו, אלא צשציל תורה ומנאות שנתת לנו, הלכך הנקמה שלך, לתת נקמת ה' במדין עכ"ל, ונראה מדברי רבותינו ז"ל, דמה שאמר משה רבינו ע"ה "נקמת

ה'", הרי זה כמו ענין תפלה, כלומר רחם עלינו, ומפיל שונאינו תחתינו צשציל שהנקמה שלך הוא, וגם זאת עוד אינו מיושב, דתפלה זו, הי' יכול משרע"ה להתפלל גם אם הי' אומר כמו שאמר הקצ"ה "נקמת בני ישראל", עשה למען זאת, ורחם עלינו שגרמו להזיק אותנו, וכבר כתבתי מזה.

והנה המפרשים הקשו צפסוק "ויקצוף משה על פקודי החיל" וגו', "החיייתם כל נקבה", האיך טעה פנחס, וכל חלוצי הצבא, שהיו כולם נדיקים, והכתוב משבח אותם כאן אנשים נדיקים, כמו שפירש"י ז"ל, וגם צפסוקי שיר השירים נאמר "שיניך כעדר הקלוצות וגו', שכולם מתאימות, ושכולה אין צהם", ונאמר קילום זה על י"צ אלף שצבאו על מדין, כמבואר בדברי חז"ל, וברש"י ז"ל שם, וטעו ח"ו צשליחות זה להחיות כל נקבה, מאחר שכל

המלחמה הי' צשציל זה, כמו שאמר
 משה "הן הנה וגו', צדצר צלעס
 וגו', ותהי המגפה צעדת ה'",
 והרמז"ן ז"ל (במדבר ל"א ו' ד"ה וישלח אותם משה)
 הוסיף להקשות אם פקד אותם משה
 להמית כל נקבה, חלילה שיעבור
 פינחס על מצותו, כי שאל המלך
 אצד מלכותו צעבור שעבר על מצות
 שמואל הנביא, ועוד הקשו המפרשים
 על דברי חז"ל (ספרי במדבר קנ"ז ט') שצשציל
 שבעס משה רבינו ע"ה על פקודי
 החיל שכת לומר מצות הגעלה, האיך
 יתכן לומר שמשרע"ה נחמן ביתו של
 הקצ"ה ישכת לומר מצוה זו, והיא
 מצוה ממלכות השי"ת.

אכן י"ל דהנה צגמ' שצת" ד' ס"ד
 ע"א על פסוק "ונקריצ את הקרצן
 ה'", מצואר דמשו"ה היו לריכים
 כפרה, כי אמרו למשה, אם מידי
 עצרה ילאנו מידי הרהור עצירה לא
 ילאנו, והקשו צתוס' שם (ד"ה מידי הרהור) הא
 אפילו יפת תואר הותרה צמלחמה,
 ותרצו המפרשים ע"פ דברי הרמז"ן
 ז"ל צחומש (במדבר ל"א כ"ג ד"ה וכל אשר לא) דמוש"ה
 לא נצטוו ישראל על מצות געולי
 נכרים צמלחמת סיחון ועוג, משום
 דצמלחמת סיחון ועוג הי' מלחמת
 מצוה, ואפילו קדלי דחזירי הותר

^י ספרי במדבר קנ"ז ט' ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת התורה אשר צוה
 ה' את משה, משה רבינו לפי שהיה בכלל כעס, בא לכלל טעות. ר' אלעזר אומר: בג' מקומות בא לכלל כעס
 ובא לכלל טעות. כיוצא בו אתה אומר (ויקרא י') ויקצוף על אלעזר ועל איתמר בני אהרן הנותרים לאמר
 קודש הוא לכם מהו אומר מדוע לא אכלתם את החטאת וגו'. כיוצא בו אתה אומר (במדבר כ') ויאמר אליהם
 שמעו נא המורים המן הסלע הזה נוציא לכם מים, מהו אומר, וירם משה את ידו ויך את הסלע במטוהו
 פעמים. אף כאן אתה אומר ויקצוף משה על פקודי החיל שרי האלפים ושרי המאות הבאים מצבא המלחמה,
 מה אומר, ויאמר אלעזר אל אנשי הצבא הבאים למלחמה. משה רבינו, לפי שבא לכלל כעס, בא לכלל טעות:

^ה שבת ס"ד. ויקצף משה על פקודי החיל". אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה, אמר להן משה לישראל, שמא
 חזרתם לקלקולכם הראשון, אמרו לו, "לא נפקד ממנו איש". אמר להן, אם כן כפרה למה, אמרו לו: אם מידי
 עבירה יצאנו, מידי הרהור לא יצאנו, מיד "ונקרב את קרבן ה'":

^ט במדבר ל"א כ"ג ד"ה וכל אשר לא יבוא באש: והזהיר אותם עתה בהגעלת כלי מדין מאיסורי הגוים
 ולא אמר להם זה מתחלה בכלי סיחון ועוג שלקחו גם שללם כמו שאמר (דברים ב' לה) רק הבהמה בזזנו לנו
 ושלל הערים אשר לכדנו והטעם כי סיחון ועוג מלכי האמורי הם וארצם מנחלת ישראל היא והותר להם כל
 שללם אפילו האיסורים דכתיב (שם ו' יא) ובתים מלאים כל טוב אשר לא מלאת ואמרו רבותינו (חולין יז)
 קדלי דחזירי אשתרי להו אבל מדין לא היה משלהם ולא לקחו את ארצם רק לנקום נקמתם הרגו אותם
 ולקחו שללם ולכן נהג האיסור בכליהם:

להם, כמו שמצואר חולין ד' י"ז
 ע"א, וזמלחמת מדין הי' לצד
 מלחמת רשות, ואסור להם נבילות
 וטרפות, ומשו"ה נטוו כאן לגעול
 את כליהם, וא"כ י"ל דבזה היו
 מחולקין משה רבינו ע"ה עם פקודי
 החיל דמשרע"ה הי' סובר דזמלחמת
 מדין הוי מלחמת מצוה, מאחר שהי'
 נקמת ה', ואסור להם יפת תואר,
 כמו שפירש"י ז"ל צפרשת כי תלא,
 זמלחמת הרשות הכתוב מדבר,
 דזמלחמת מצוה נאמר "לא תחי' כל
 נשמה", ומשו"ה קלף "על פקודי
 החיל, החייתם כל נקבה", והלא
 נאמר "לא תחי' כל נשמה", ומיושב
 ששכח לומר להם מצות הגעלה,
 דזמלחמת מצוה גם קדלי דחזירי
 הותר להם, ופינחס וגם פקודי החיל
 היו סוברים מאחר שהקב"ה אמר
 "נקמת בני ישראל", יש על מלחמת
 מדין הדין של מלחמת הרשות לצד,

ואין כאן המצוה של "לא תחי' כל
 נשמה", ומשו"ה לא המיתו את
 הנקיבות, ושפיר נאמר להם מצות
 הגעלת כליהם, עיין צספר הנחמד
 פרדס דוד.

ובאמת י"ל דמאחר ש"רצון יראיו
 יעשה" הקב"ה, וכמו שאי' צשפת
 חמת לאדמו"ר הקדוש זל"ה זי"ע
 ועכ"ל על פסוק "לא יחל דברו,
 ככל היוצא מפיו יעשה", שכל מי
 שאינו עושה דבריו חולין, יעשה
 הקב"ה ככל היוצא מפיו, וכיון שאמר
 משרע"ה "נקמת ה'", ורצה
 שמלחמת מדין יעשה הקב"ה "ככל
 היוצא מפיו", וכיון שאמר משרע"ה
 "נקמת ה'", ורצה שמלחמת מדין
 יהא לו הדין של מלחמת מצוה, קיים
 הקב"ה את דברו, והי' אז המצוה
 להרוג את כל זכר צטף, וגם כל
 חשה הראוי למשכב, כמו שהוא הדין
 אלל מלחמת מצוה "לא תחי' כל

' חולין י"ז. בעי רבי ירמיה אברי בשר נחירה שהכניסו ישראל עמהן לארץ מהו יבאימת אילימא בשבע
 שכבשו השתא דבר טמא אישתרי להו דכתיב (דברים ו, יא) ובתים מלאים כל טוב ואמר ר' ירמיה בר אבא
 אמר רב כתלי דחזירי בשר נחירה מבעיא יגאלא לאחר מכאן ואיבעית אימא לעולם בשבע שכבשו כי אשתרי
 להו שלל של עובדי כוכבים דידהו לא אישתרי תיקו:

נשמה", ומה שלא המיתו כל הטף זנשים אשר לא ידעו משכב זכר, י"ל משום דסוף סוף הי' הקצ"ה אמר "נקמת בני"י", והי' לו הדין של מלחמת הרשות, נמנא דזמלחמת מדין הי' להם הדין של מלחמת הרשות, וגם הדין של מלחמת מצוה, שפיר אמרו מידי הרהור עצירה לא ילאנו, כי לא הותר להם יפת תואר זמלחמת מצוה כנ"ל, ועיין ודו"ק.

ובדברים אלו יש ליישב קושית האור החיים הקדוש^י צפסוק "ועתה הרגו כל זכר צטף, וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו", ורש"י ז"ל מביא דברי ר' ישמעאל ספרי, דמשו"ה כתבה התורה עוד הפעם הרוגו, להפסיק הענין, דאם לא נאמר הרוגו, אינו יודע אם להרוג את הנשים היודעת משכב זכר, עם הזכרים, או להחיות עם הטף זנשים, והקשה האוה"ח שהי' לו לומר החיו

לכם כל הטף זנשים, ושז לא הי' טעות, ושז קשה למה אמר עוד הפעם הרוגו.

אכן י"ל דהנה ציזמות ד' ס' ע"צ וצקדושין ד' ע"ח ע"צ איתא תניא ר' שמעון בן יוחי אומר גיורת פחותה מצת ג' שנים ויום אחד כשרה לכהונה, שנאמר "וכל הטף זנשים אשר לא ידעו משכב זכר החיו לכם", והרי פנחס הי' עמהם, ורצנו, לעצדים ולשפחות, והנה לכאורה קשה, דהרי ר' שמעון בן יוחי בעלמו סובר ציזמות ד' כ"ג ע"א דהללו ד"ל תחתן צס", אינו קאי על שבעה אומות בלבד, אלא על כל האומות, דדריש טעמא דקרא, "כי יסיר" לרבות כל המסירין, וא"כ האיך התיר כאן גיורת, פחותה מצת ג' שנים, אפילו לכהונה, הא אפילו לישראל אקורה, צשלמא לשיטת רש"י ז"ל שפי' ציזמות ד' י"ז ע"א ד"כי

^א אוה"ח הק' במדבר ל"א י"ז ד"ה הרוגו: הוצרך לומר פעם ב' הרוגו, אמר ר' ישמעאל (ספרי) להפסיק וכו', שאם לא כן יהיה מאמר וכל אשה וגו' שקול אם נמשך למעלה או למטה, וקשה שהיה לו להקדים תיבת החיו לכם בפסוק וכל הטף על זה הדרך החיו לכם, ובזה אין צורך לכפול מאמר הרוגו, ואולי שחש לומר כן שאז תהיה הכוונה שהוא מצווה אותם להחיותם, ולא כן מחשבת ה' אלא רשות הוא אומר שאין מצוה להמיתם, ולזה הקדים מאמר וכל הטף וגו' לומר שלא בא אלא להודיע מה יהיה דינם לא לצוות בהם:

יסיר" לא קאי א"צתו לא תקח
 לבנק", אלא א"צתך לא תתן לבנו",
 וא"כ צת שארי אומות דאין להם
 הלאו של "לא תתחתן צם", והאיסור
 הוא לצד משום "כי יסיר", וא"צתו
 לא תקח לבנק" לא קאי איסור זה,
 שפיר התיר רש"י גיורת פחותה
 מצת מג' שנים לכהונה, אבל לפי
 פי' התוס' שפרשו איפכא, דכי יסיר
 קאי על "צתו לא תקח לבנק", שיסיר
 החותן את נכדך, קשה לרש"י דכל
 שאר אומות ג"כ ישנם בכלל איסור
 ד"כי יסיר", האיך התיר גיורת
 לכהונה.

ולריד לומר דרש"י ורצנן פליגי
 בהו"א ומסקנא דרצא ציצמות ד'
 ע"ו ע"א דר שמעון בן יוחי סובר
 כהו"א של רצא, שהלאו ד"לא תתחתן
 צם" הוא רק בגיותן, אבל לא
 צנתגיירו, כמו סקובר הרמב"ם ז"ל
 צפ"ו מהלכות מלכים, והארכתי
 צמ"א לצאר שיטת רש"י ז"ל
 צכתוצות ד' כ"ט ע"א דנתיניס דוד
 גזר עליהם והקשו צתוס' שם הא

הדר רצא שם ציצמות, וסובר דרק
 בגירותן אית להו חתנות, וכתצתי
 דהלאו ד"לא תתחתן צם", הוא
 משום "לא תחי" כל נשמה",
 וצגצעונים שנצבע להם נשיאי העדה,
 ממילא ליכא צהו הלאו ד"לא תחי"
 כל נשמה", שוב ליכא צהו האיסור
 של "לא תתחתן צם", ומשו"ה הולרך
 רש"י ז"ל לומר דדוד גזר עליהם
 עצדות.

אבל זה הוא רק לרצנן דרש"י
 דלאו ד"לא תתחתן צם" קאי על
 שצעה אומות לצד, ומשו"ה סוברים
 דהלאו ד"לא תתחתן צם" קאי אחר
 הגירות, כמו סקובר רצא שם ציצמות
 צמסקנא, אבל ר"ש דדריש טעמא
 דקרא לרצות שאר מסירין, וגם על
 שאר אומות יש הלאו ד"לא תתחתן
 צם", וע"כ דאין הטעם משום "לא
 תחי" כל נשמה", ע"כ סובר כהו"א
 של רצא דרק בגיותן אסור צהו
 איסור חתנות, ושפיר סובר ד"הטף
 צנשים אשר לא ידעו משכב זכר,
 החיו לכס", הכוונה לנשים, דמשום

לאו ד"לא תחי' כל נשמה" לית צהו, דהפסוק אומר "החיו לכם", ומשום "כי יסיר" ליכא, דהוא רק קודם גירות, וליכא למיחש נמי משום "כי יסיר" החותן את נכדך, ככיון שכל הזכרים הומתו וק"ל.

ולפי"ז מיושב נמי קושית האוה"ח הנ"ל, דאם לא נאמר "הרוגו" פעם שנית, אלא לצד "החיו לכם כל הטף זנשים", לא יהא כאן הילפותא של ר' שמעון בן יוחי על כל גירות פחותה מצת ג' שנים שמתרת לכהן, דהייתי יכול לומר דרק צמדין, דכל זכר נהרגו, ולא שייך "כי יסיר" לרבות כל המסירין לשיטת התוס' הנ"ל כי יסיר החותן, משו"ה, מתרת לכהן, אצל שאר גירות פחותה מצת ג' שנים, אסור אפילו לאחר גירות, ואפילו לישראל אסורה, משום טעם זה כי יסיר החותן מאחרי, ומשו"ה נאמר "וכל אשה יודעת איש למשכב זכר הרוגו, וכל הטף זנשים" וגו', "החיו לכם", וסמך "הרוגו" ל"וכל הטף זנשים",

להורות דגם הטף זנשים אשר לא ידעו משכב זכר, היו נריכים לפי דברי משרע"ה להמיתם, דהוה מלחמת מלוא, ויש צהם הלאו ד"לא תחי' כל נשמה", ואעפ"כ נאמר צהם "החיו לכם" לזשים, וע"כ דלית כאן הלאו ד"לא תתחתן צם", וע"כ הטעם משום דהלאו ד"לא תתחתן צם", הוא לצד זגיותן, ולא לאחר גירות, ושפיר נשמע מזה, דכל גירות פחותה מצת ג' שנים דמתרת לכהן. וכל מה שכתבתי הוא רק ע"פ דרוש, וצחמת נקמת ה', ונקמת בני ישראל הכל אחד, כמו שפירש"י ז"ל כאן שהעומד כנגד ישראל, כאלו עומד כנגד הקצ"ה, וכן פירש"י ז"ל צפרשת צהעלותיך צפסוק "ויהי זנסוע הארון וגו', ויפולו אויביך, וינוסו משנאיך", שכל השונא את ישראל, שונא את מי שאמר והי' העולם, שנאמר (תהילים פ"ג ג') "ומשנאיך נשאו ראש", ומי הם "על עמך יערימו סוד", וכי אי' צמדרש על אחד שהי' שונא למלך כו', רגם אצן

צאנדרטא של מלך, כמ"כ כל שונאי
 ישראל, מתוך שנחתם להקצ"ה
 זורקים חלים בישראל, ועיין עוד
 צמד"ר^{יב} צפרסת פקודי (שמו"ר ג"א ה'),
 וצמ"ט שס (אות ב'), וא"י עוד צמד"ר
 פרסת חמור (ויק"ר ב"ז י"א) אשר כל שונאי
 ישראל אומרים שוטים היו הראשונים,

וגם גוג ומגוג אומר שוטה הי' המן
 כו', ולא הי' יודע שפטרונס קיים,
 חבל הוא יעשה מלחמה עם כזיכול
 ית"ט וית', וע"ז נאמר (תהלים ב' ד') "יושע
 בשמים ישחק" וגו', "תרועם בששט
 ברזל, ככלי יוצר תנפאס", ואנו
 מתפללים שיהא צ"ב, ובלל"ג, חמן !

^{יב} שמו"ר ג"א ה' דבר אחר, משכן העדת, אמר רבי שמעון בן יוחאי בשעה שנכנס אנדרינוס לבית קדשי
 הקדשים היה מתגאה שם ומחרף לאלהים, אמר רבי חייא בר אבא אמר דוד רבון העולם כך תעלה לפניך,
 שאלו היו יכולין לקצץ ארזים לעשות סלמות עולים היו למעלן, מנין, כמו שכתוב (תהלים עד, ה): יודע
 כמביא למעלה בסבך עץ קרדמות, אלא שאינן יכולים, ומניחים אותך ובאים עלינו, כמו שכתוב (תהלים כא,
 יב): חשבו מזמה בל יוכלו, ובאים עלינו, שנאמר (תהלים עט, א): אלהים באו גוים בנחלתך וגו', ועל מה כל
 אלו על ידי שנתמשכן על ידינו, שנאמר: אלה פקודי המשכן משכן העדת. אמר רבי חייא בר אבא למה העובדי
 כוכבים דומין, לאדם שהיה שונא למלך והיה מבקש לשלט בו ולא היה יכול, מה עשה הלך אצל אנדריאנטוס
 ובקש להפילו, והיה מתירא מן המלך שיהרגנו, מה עשה נטל את הצפרן של נחשת והיה חופר הכתל שתחתיו,
 אמר מתוך שאני מפיל את הבסיס אנדריאנטוס נופל. כך העובדי כוכבים באים להתגרות בהקדוש ברוך הוא
 ואינן יכולין, והם באין ומתגרין עם ישראל. וכן דוד אמר (תהלים ב, ב): יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד
 על ה' ועל משיחו, ואינן יכולין, ומה הם עושין מתגרים בישראל, מה כתיב אחריו (תהלים ב, ב): ננתקה את
 מוסרותימו, נעקר אותם מן העולם, אימתי בשעה שאין להם מה למשכן, אבל המשכן נתמשכן על ידיהם,
 הוי: אלה פקודי המשכן, אל תהי קורא כן אלא המשכון: